

Dialecthits

Dialecthits

Van regionale parels tot landelijke klassiekers

Jan Schepers

Colofon

Dialecthits: van regionale parels tot landelijke klassiekers

© 2026 Jan Schepers

Auteur *Jan Schepers*

Eindredactie *Kees Romijn*

Uitgever *Bookmundo*

Datum uitgave *september 2026*

ISBN: 9789403911878

NUR: 660

Inhoudsopgave

Voorwoord	9
Inleiding	11
1. Hitlijsten	16
2. Landelijke hitlijsten	21
Normaal	21
Rowwen Hèze	44
Mooi Wark	53
De Kast	59
The Dutch Boys	65
Bertus Staigerpaip	74
Skik/Daniël Lohues	81
Jovink en de Voederbietels	88
Mannenkoor Karrespoor	94
Tineke Schouten	102
De Nachraove/Frans Theunisz	105
Die Twa	110
Van Alles Wè	115
Taai Taai	120
De Kraaien	123
Berry van den Bebber/Fred van Boeschoten/Ferry van de Zaande	125
WC Experience	131
Het Börker Trio	136
Erik Hulzebosch	142
Herman Berkien	147
ENorm	150
De Kleinkeinder	154
Vastenavond in 't Krabbegat	156
Veul Gère	158
Twarres	161

Osdorp Posse	167
Harry Klorkestein	170
Gerard Hoebe	175
Janse Bagge Bend	180
De Stipkes	186
Pleps	190
New Kids	195
Sylvia Millecam	197
Haagse Harry & Hollandscheveldse Hendrik	200
Jo Hoogendoorn	203
Ziekehouse	205
Bob Barbeque & Willy Would-Be plus Agaath	207
Fabrizio	210
Jan Biggel	212
Duo De Pelikaan	216
Jelmer	219
De Boswachters	221
Anneke Douma	224
De Lamaketta's	227
Benny Neyman	231
De Maïs Girls	234
Pierre Cnoops en de Baxheimer Muzikanten	237
Herman Finkers	240
De Deurzakkers	242
Het Feestteam	244
Bad Brothers	245
Schele Daan uut de Kraayenhofflaan/Graodus fan Nimwegen	248
Ton Engels	251
Boer Frans	253
Mariusz & de Muzikanten/Reboelje	255
Conclusie	259
Overzicht dialecthits landelijke hitlijsten	262

3. Top 2000	268
Bökkers	268
Gé Reinders	274
Neet oét Lottum	278
Lex Uiting	281
Ede Staal	285
Oôs Joôs	290
De Hûnekop	295
Overig	297
Overzicht dialecthits Top 2000	303
4. Regionale hitlijsten	304
De heleboel/Erwin de Vries	305
Wia Buze	309
Alex Vissering	313
Edwin Jongedijk	317
Pé Daalemmer & Rooie Rinus	319
Jan Henk de Groot	323
Burdy	325
Gurbe Douwstra	328
Piter Wilkens	332
Rolling Home	335
Johannes Rypma	338
Marcel Smit	340
De Wiko's	342
Harm en Roelof	346
Alwie Kroeze	348
Boh Foi Toch	352
Bennie Jolink	358
Dick van Altena	359
The Spitfires	361
Jack Vinders	366
Thei & Marij	369

Angelina	373
Beppie Kraft	376
Bjorn & Mieke	380
Gerard van Maasakkers	383
Lya de Haas	389
Björn van der Doelen	392
Ad de Laat	396
Surrender	400
Piet Brakman	404
Ambras	409
Engel Reinhoudt	413
De Duts'n	417
Overzicht dialecthits regionale hitlijsten	420
5. Spotify	422
De Doelleazen	422
John Tana	425
C.V. de Kapotte Kachels	427
De Règâhs	429
Dolly en zien Tarrels	432
Spik en Span	434
Pap en Pudding	436
W-Dreej	439
Hoondervel	442
Overzicht dialecthits Spotify	446
Slotwoord	448
Bronvermelding	449
Index artiesten-bands per provincie	454

Voorwoord

Op mijn tiende hoorde ik op de radio de single *Oerend hard* van Normaal. Ik was meteen verkocht en schafte mij het 45-toerenplaatje aan. Zowel de muziek als de dialecttekst spraken mij aan. Dit was nog eens wat anders dan songs als *Una Paloma Blanca*, *Als het gras twee kontjes hoog is* en *Dokter Bernhard*. Ik scheurde die zomer op mijn fiets door de straten en zong daarbij het relaas van Bertus en Tinus. Hierna bleef ik Normaal volgen en zag de Achterhoekse band hit na hit scoren. Zelf droeg ik daar een steentje aan bij door iedere single te kopen. Daarnaast verzamelde ik veel informatie over de band: in 1989 resulteerde dat in het boek *Normaal deur de joaren hen*.

Eind jaren tachtig raakte ik geïntrigeerd door de Nederlandse volkskarakters. Waarom was bijvoorbeeld de mentaliteit van een Limburger anders dan die van een Drent of Hollander? Waarom zetten de ‘provincialen’ zich af tegen de ‘Randstedelingen’? Ik ging geschiedenisboeken lezen over de Nederlandse provincies en regio’s. Daarmee kreeg ik een goed beeld van de provinciale geschiedenis en de Nederlandse volkskarakters. In mijn boeken *Normaal deur de joaren hen* en *PSV 100 jaar: de Lampjesmensen tegen de Westelijken* uit 2013 heb ik daar aandacht aan besteed. Door het lezen over de geschiedenis werd tevens mijn belangstelling voor de dialectmuziek verder aangezwengeld. Ik vergaarde informatie over diverse dialectartiesten, legde contact met ze en interviewde ze.

Op een gegeven moment werd ik nieuwsgierig naar het aantal artiesten dat een hitnotering heeft gehad met een liedje in het dialect. Om daar een goed beeld van te krijgen, ploos ik twee vooraanstaande hitlijsten uit. Dat vormde de aanzet tot het schrijven van het boek *Dialectpop*. Dit boek zag in 2015 het levenslicht.

In dit vervolgbuch zijn biografieën herschreven en aangevuld met nieuwe interviews, zijn nieuwe dialecthits toegevoegd en zijn de Top 2000, regionale hitlijsten en Spotify in het geheel betrokken. In deze laatste drie lijsten staan vaak dialectartiesten die buiten de provinciegrenzen weinig bekend zijn, maar daarbinnen grote faam genieten.

In totaal komen in dit boek 103 muzikanten aan bod die samen goed zijn voor 332 dialecthits.

Jan Schepers

Inleiding

Dialecten zijn er altijd geweest, de Nederlandse taal is voortgekomen uit verschillende dialecten.

In de zestiende eeuw bestaat er geen gezamenlijke standaardtaal in de Nederlanden. Ieder graafschap, iedere streek en elk vorstendom kent zijn eigen dialect, waarbij het ene dialect meer aanzien geniet dan het andere. Door de groeiende contacten met andere streken ontstaat er behoefte aan één taal. Er worden diverse pogingen ondernomen om een algemene schrijftaal te realiseren. Uiteindelijk geeft de Staten-Generaal in 1619 opdracht een Bijbelvertaling te maken. De bijbel wordt in een taal geschreven die voor iedere Nederlander te begrijpen is. Om tot een algemeen aanvaardbare taal te komen, gaan vertalers en deskundigen uit alle gewesten samenwerken. Het gewest Holland geeft op dat moment politiek, economisch en cultureel de toon aan en heeft de meeste invloed op de Statenvertaling, die in 1637 klaar is. Daarom lijkt het Nederlands het meest op het Hollands, een dialect dat verrijkt is met woorden uit de dialecten van de emigranten. Miljoenen Nederlanders lezen de Statenbijbel en leren op die manier de Nederlandse taal. De Nederlandse taal dient aanvankelijk alleen als schrijftaal, onderling spreken de mensen dialect. De geschreven standaardtaal gaat wel als voorbeeld dienen voor de gesproken standaardtaal, die in de negentiende eeuw gestalte krijgt. De meeste mensen op het platteland blijven dialect spreken, al leren ze op school het lezen en schrijven van de standaardtaal. Ze komen nauwelijks hun dorp uit, zodat binnen de besloten wereld van het plattelandsleven een grote variatie aan dialecten blijft bestaan. Dit verandert in de tweede helft van de twintigste eeuw. Door vervoer- en communicatiemiddelen komen de mensen steeds meer met het Nederlands in aanraking. Het Nederlands wordt over het platteland verspreid en het dialect vernederlandst.

In reactie op de voortschrijdende Europese eenwording gaan mensen op zoek naar de eigen identiteit, geschiedenis, volkscultuur en spreektaal. Er zijn veel mensen die in het dialect schrijven, acteren of zingen. Hierdoor blijft het dialect populair. Desondanks loopt het aantal dialectsprekers terug. De dialectmuziek heeft daar weinig van onder te lijden en doet het sinds de jaren tachtig goed.

Jan van Riemsdijk (1879-1954) is een van de eersten die landelijke bekendheid verwerft met liedjes in de streektaal. In de eerste helft van de vorige eeuw

trekt hij veel mensen met zijn voorstellingen. Hij zingt in het Veluws dialect en brengt zijn liedjes ten gehore onder begeleiding van harmonica en piano. Jaarlijks is hij meerdere keren te horen op de landelijke radio.

De regionale radio komt na de Tweede Wereldoorlog op. De Regionale Omroep Zuid (ROZ) is het oudste regionale omroepbedrijf (1945), in 1946 volgt de Regionale Omroep Noord (RON). Regelmatig draaien beide omroepen liedjes in de eigen streektaal. De Grunneger Minstreels – het trio zingt Groninger liedjes en mag zijn kunsten vertonen op de landelijke televisie – en drie Limburgse zangers plukken er de vruchten van. De drie Limburgers scoren landelijk goed op platengebied.

Jo Erens (1928-1955) is begin jaren vijftig succesvol met liedjes als *Limburg allein* en *Limburg mie landj*. Harry Bordon (1921-1980) noemt zich een conferencier die af en toe liedjes zingt. Het door hem geschreven lied *Wie sjoen ôs Limburg is* wordt ten doop gehouden in het radioprogramma *Negen heit de klok*. In 1954 komt het uit op schellak, de voorloper van het vinyl: 80.000 exemplaren vliegen ervan over de toonbank. Ook met zijn nummers *'t Kapelke* en *Es de waereld zou vergaon* verwerft hij aanzien in het land. Frits Rademacher (1928-2008) breekt in 1955 landelijk door met *'t Huiske*. De single *Loeënde klokke* scoort eveneens goed. Van beide singles worden ruim 100.000 stuks verkocht. Het succes van de drie Limburgse troubadours valt muzikaal nauwelijks te verklaren: hoogstwaarschijnlijk heeft het te maken met de charme van de Limburgse taal.

Tegelijk met het Limburgse succes veroverd rock-'n-roll de muziekwereld en is Nederland in de ban van het Jordaanlied. Ons land wordt overladen met singles van Johnny Jordaan. De rage duurt van 1955 tot 1957, dan is die voorbij. Op dialectgebied is het lange tijd rustig. Janny Stalknecht haalt in 1961 en 1964 de landelijke televisie met Groninger liedjes. Voor de rest blijft het angstvallig stil.

Nederlandstalige platen – onder andere van Ria Valk, Zangeres Zonder Naam, Anneke Grönloh, Peter Koelewijn en Rob de Nijs – worden in de jaren zestig wel uitgebracht, maar het is vooral muziek uit Engeland en Amerika wat de klok slaat.

Gerard Hoebe is in 1974 de eerste die met een dialectsong de Top 40 bereikt. De hit van Gerard Hoebe ontstaat tijdens de carnavalsperiode. Het carnavalslied viert in de jaren zeventig en tachtig hoogtij. Radio en televisie ruimen er royaal zendtijd voor in en tot begin jaren negentig dringen elk jaar de nodige carnavalsliedjes de hitparades binnen. De bekende carnavalskarakters worden voornamelijk gezongen door artiesten van boven de Moerdijk, zoals Corrie van Gorp, André van Duin, Adèle Bloemendaal en Ria Valk.

Het zijn artiesten die nooit carnaval hebben gevierd in het diepste zuiden van het land. Geld is de enige drijfveer achter dit soort carnavalsmuziek. In Limburg rijzen protesten tegen deze commerciële meedeiners die de eigen Limburgse carnavalsschlaggers wegdrukken. De dubbelzinnigheid druip van deze Hollandse pretplaatjes af en dat zint de Limburgers niet. Het echte carnavalslied ontstaat daar ter plaatse en heeft vaak betrekking op plaatselijke situaties. In Noord-Brabant hebben de carnavalsliedjes meestal een komische en persiflerende tekst. In Limburg en Brabant worden jaarlijks veel carnavalsplaatjes in het dialect geproduceerd, alleen De Stipkes weten de hitparade te bereiken. Deze carnavalsgroep krijgt dat in 1976 voor elkaar met het nummer *Unne spijker in munne kop*. Pas veertien jaar later volgt Van Alles Wè met *En nou die hendjes de lucht in*.

Sprekers van het dialect zitten in de jaren zeventig in het verdomhoekje. Ouders krijgen het advies hun kinderen geen dialect te leren om ze zo te behoeden voor vermeende of feitelijke nadelen. Het is boers, platvloers en niet netjes. Streektaalartiesten zien hun platen dan ook niet op de Hilversumse draaitafels belanden, waardoor de weg naar de hitparade is afgesloten. Ivan Heylen vormt een uitzondering op de regel. De Vlaming scoort in de zomer van 1974 een dijk van een hit met een liedje in het Oost-Vlaams: *De wilde boerndochtere*. Het toevallige succes stoelt vooral op de onverstaanbaarheid van het nummer en de Vlaamse termen ‘schon wijveken’, ‘veur eur, veur eur’ en ‘totte mij, totte mij’.

Drie jaar later zijn het vier Achterhoekse boerenpummels die de nodige opschudding veroorzaken in Hilversum. Ze laten oerend hard horen dat dialectgebruik normaal is. Het meeslepende verhaal over Bertus en Tinus vindt zijn weg naar de Hilversumse dj’s. Die vinden het eens wat anders: een dialectliedje verpakt in een rockjasje. Door het succes van *Oerend hard* verricht Normaal baanbrekend werk voor andere dialectartiesten.

In de eerste helft van de jaren tachtig omarmt Hilversum het Nederlands-talige product. Doe Maar, Toontje Lager, Het Goede Doel en Frank Boeijen Groep timmeren flink aan de weg. Ook het stadsplat floreert. *O, o, Den Haag* van Harry Klorkestein, *Lenie uit de Takkestraat* van Tineke Schouten en *’k Wis niet dat je kwaad werd* van Pleps scoren hoge ogen in de hitlijsten. De dialectmuziek uit de ‘provincie’ doet eveneens van zich spreken. Normaal scoort gemiddeld drie hits per jaar, Jo Hoogendoorn is succesvol met een duivenmelkersliedje, de Janse Bagge Bend heeft dankzij *Sollicitere* werk in overvloed en Het Börker Trio en The Dutch Boys bevestigen met meerdere songs de Randstedelijke vooroordelen over het platteland.

Hierna is de nederpophausse voorbij. De media verleggen de aandacht weer naar Engelstalig werk en veel omroepen negeren muziek van eigen bodem. Normaal blijft als enige fier overeind en brengt de hitlijsten driemaal per jaar trouw een bezoekje. Al snel leeft de streektaalmuziek weer op. Met dank aan de regionale omroepen en de piratenzenders, die veel aandacht besteden aan Nederlandstalige muziek.

Eind jaren tachtig en begin jaren negentig weten enkele rocksongs van Bertus Staigerpaip de hitlijsten te bereiken. Mannenkoor Karrespoor slaat in 1991 toe met liedjes over het boerenleven. Ideaal voer voor de Hilversumse dj's die de nummers *Mooi man* en *Lekker op de trekker* gretig draaien.

In 1992 verschijnt na Normaal een tweede grote band aan het dialectfront: Rowwen Hèze. De bandleden halen de trekzak van stal en houden ongenadig huis in de hitparade met *Bestel mar*. De Limburgse groep blijkt geen eendagsvlieg en laat veelvuldig van zich horen. Een paar jaar later slaan De Nachraove hun slag. Met *Sjeng aon de geng* is het feestvieren geblazen. Drenthe spreekt in 1997 een woordje mee met Skik. Frontman Daniël Lohues stapt *Op fietse* en met de banden vol wind koerst hij de Top 40 binnen. Erik Hulzebosch heeft eerder dat jaar hetzelfde doel bereikt door zijn vlotte Sallandse babbel en zijn tweede plaats in de Elfstedentocht. Anneke Douma heeft in die periode een bescheiden hitje met *Bonkefeart*. Het is de voorbode van een Friese invasie die in 1997 van start gaat met *In nije dei* van De Kast. Deze band scoort meerdere Friese hits. Het is echter Twarres dat de kroon spant met *Wêr bisto*, een nummer dat meer dan een half jaar in de hitlijsten vertoeft. Ook Brabant komt aan zijn trekken met Fred van Boeschoten die al pratend auto's en singletjes aan de man brengt.

Normaal en Rowwen Hèze raken deze eeuw enigszins uit de gratie. Jovink en Mooi Wark vullen de leemte van Normaal deels op en halen diverse keren de hitlijst. Het *Hald mich 's vas* van Neet oét Lottum doet voor even Jack Poels en zijn makkers vergeten.

In deze eeuw dringen ook Daniël Lohues en Die Twa diverse malen door tot de hitparade. Voor de rest zijn het toevalstreffers van artiesten die met een dialectliedje de hitlijst binnenvallen. Na 2014 is ook dat voorbij. Alleen Jan Biggel en Veul Gère weten de Single Top 100 nog te bereiken.

Niettemin floreert de dialectmuziek. Weliswaar niet meer in de landelijke hitlijsten, maar uit de regionale hitlijsten en het aantal streams op Spotify valt op te maken dat dialectmuziek onverminderd populair is. Niet alleen bands maken de dienst uit in dialectmuziek, ook singer-songwriters met luisterliedjes laten zich nadrukkelijk horen. Ze zijn vooral door folk en/of country geïnspireerd en de teksten zijn meestal persoonlijk en bespiegeld van aard.

Erwin de Vries, Alex Vissering, Jan Henk de Groot, Edwin Jongedijk, Gurbe Douwstra, Piter Wilkens, Gerard van Maasakkers, Gé Reinders en Frans Pollux zijn voorbeelden ervan en zij komen via de regionale hitlijsten bovendrijven. Ook zij komen aan bod in dit boek, dat uit vier delen bestaat:

1. Top 40 en Single Top 100
2. Top 2000
3. Regionale jaarlijkse hitlijsten
4. Spotify

Allereerst begint het boek met een inleidend hoofdstuk over hitlijsten die zijn opgenomen in het boek. Daarin wordt ook uitgelegd welke liedjes onder de noemer dialect vallen.

Hitlijsten

Top 40 en Single Top 100

De Top 40 en de Single Top 100, en de voorlopers van deze hitlijst, zijn de meest toonaangevende en langstlopende hitlijsten van Nederland. Het bepalen van het grootste dialectliedje in deze hitlijsten is gebeurd aan de hand van de noteringen in die lijsten.

De Top 40 heeft altijd uit 40 liedjes bestaan en hierbij gaf de punten-toekenning geen problemen. De nummer 1-positie leverde 40 punten op, nummer 2 39 punten et cetera. Alle wekelijkse scores van de plaat zijn bij elkaar opgeteld en dat heeft de totaalscore opgeleverd.

De Single Top 100 heeft anders dan de Top 40 verschillende namen en lengtes – 30, 50 en 100 singles – gekend. Om tot een eerlijke vergelijking te komen, heeft ook bij deze lijst de nummer 1 maximaal 40 punten gekregen. Ook als de lijst 30 singles telde, dit was het geval tussen 1969 en 1978.

Singles die buiten de bovenste 40 plaatsen vielen, vergaarden geen punten. Deze singles zijn wel vermeld in het boek. Dit geldt tevens voor nummers die in de Tipparade van de Top 40 zijn blijven steken. Deze liedjes zijn aan de hand van hun noteringen gerangschikt.

Geschiedenis

Hitlijsten zijn van groot belang in de muziekwereld: het is de meest directe manier om de populariteit van de artiesten en hun muziek te meten.

Het fenomeen ‘hitlijst’ komt overwaaien uit Amerika. Pete Felleman presenteert op 2 juli 1949 voor de VARA-radio de allereerste hitparade, simpelweg getiteld: Hitparade. De hitlijst is gebaseerd op de Amerikaanse Billboard-hitlijsten. In 1957 stopt Pete Felleman met het programma. Hierna verschijnen in Nederland meer hitlijsten. Zo stelt weekblad *Elsevier* maandelijks een Top 10 samen (1956-1959), komen de maandbladen *Muziek Parade* (vanaf 1957) en *Muziek Express* (vanaf 1958) met een eigen hitlijst, maken de promotiebladen *Foon* (1960 en 1961) en *Platennieuws* (1961-1964) wekelijks een hitparade en drukt het blad *Hitwezen* in 1964 de Hitwezen Top 50

af. De radio blijft niet achter. De VARA zendt tussen 1963 en 1966 de Tijd voor Teenagers Top 10 uit en Veronica stuurt in 1965 de Top 40 de ether in. Als tegenhanger van deze populaire zeezender richten de gezamenlijke publieke omroepen de radiozender Hilversum III op. In 1969 komt deze radiozender met haar eigen hitparade: de Hilversum 3 Top 30.

Betrouwbaarheid

Een hit scoren is van onschatbare waarde voor een artiest. Het kan een artiest maken of breken. Een single in de charts creëert aandacht, inkomsten en werk op de Bühne. Voor een hitnotering hebben platenmaatschappijen alles over. De belangen zijn zelfs zo groot dat het sjoemelen met de hitparades een logisch en vaak geaccepteerd gevolg is geworden.

Top 40

Van 1965 tot 1993 is de Top 40 te horen op Radio 3 bij Veronica. In het laatstgenoemde jaar besluiten de omroepen op Radio 3 dat er slechts ruimte is voor één hitlijst. De keuze valt op de Mega Top 50 en de Top 40 verhuist naar Radio 538. Tegenwoordig is de lijst te beluisteren op QMusic.

Tot 1 juli 1999 is de Top 40 alleen gebaseerd op verkoopcijfers. Vanaf die datum bepalen wisselende factoren de samenstelling van de lijst. Tussen 1965 en 2019 wordt de verkoop van fysieke singles meegenomen, vanaf 1 juli 1999 de radio-airplay, tussen 2003 en 2014 de downloads, tussen 2008 en 2016 een publieksscore, vanaf 2014 streaminggegevens en vanaf 2015 socialemediatrends.

De Top 40 wordt tegenwoordig samengesteld op basis van airplay (100%NL, NPO Radio 2, NPO 3FM, QMusic, Radio Veronica, Radio 538, Sky Radio en SLAM!), muziekstreamingdiensten (o.a. Spotify en Apple Music) en sociale media (YouTube, Twitter, Facebook en Instagram).

Tipparade

Platen in de Tipparade maken kans op een notering in de Top 40. In 1967 gaat deze lijst van start. De Tipparade bestaat aanvankelijk deels uit eigen hittests van Radio Veronica-dj's. Later wordt de Tipparade samengesteld aan de hand van streamingaantallen en fysieke verkopen, consumentenonderzoek en de airplaygegevens van diverse radiostations. Tegenwoordig zijn airplay en streaming het meest bepalend. De Alarmschijf – de nummer 1 in de Tipparade – is een keuze van de QMusic-dj's.

Single Top 100

In mei 1969 stuurt de VPRO de Hilversum 3 Top 30 voor het eerst de ether in. Eind 1970 verzorgt de NOS de uitzending en in 1971 wordt de naam omgedoopt tot de Daverende Dertig. Halverwege 1974 gaat de lijst als Nationale Hitparade door het leven, die dan wordt samengesteld op basis van verkoopgegevens. De hitlijst ondergaat hierna enkele naamswijzigingen – Nationale Hitparade Top 100, Nationale Top 100 en Mega Top 50/100 – en kent verschillende lengtes. In 2005 gaat het aantal betaalde downloads meewegen bij het vaststellen van de hitlijst, die dan de naam Single Top 100 draagt. Vanaf 1 juli 2013 worden ook streams meegeteld. Tegenwoordig bestaat de lijst uit verkochte singles (fysiek en digitaal) en streams (alle relevante streamingplatforms). Airplay wordt niet meegenomen in de samenstelling van de Single Top 100.

Top 2000

De Top 2000 wordt sinds 1999 uitgezonden tussen kerst en oud en nieuw op Radio 2. Het is vanaf de eerste editie een ongekend succes. De eerste jaren kunnen luisteraars alleen stemmen op nummers die van tevoren zijn geselecteerd door de muziekredactie van Radio 2. Het zijn liedjes die bij het zenderbeleid van Radio 2 passen. In de loop der jaren wordt de keuzelijst uitgebreider en mogen luisteraars zelf nummers toevoegen aan hun stemlijst. Vanaf 2016 kunnen mensen op twintig nummers uit de keuzelijst stemmen plus vijftien zelf gekozen liedjes inbrengen. Langzamerhand is het een lijst van de luisteraar geworden.

Regionale hitlijsten

De Top 2000 kent veel regionale varianten. Deze jaarlijkse regionale hitlijsten worden eveneens samengesteld op basis van publieksstemmen. Ik heb de regionale hitlijsten tussen 2010 en 2025 onder de loep genomen en daarvan een top 10 per provincie gemaakt:

Groningen: *Alle 50 Goud* en *Grunneger 1000* door RTV Noord;
Friesland: *Fryske top 100* door Omrop Fryslân;
Drenthe: *Top 100 aller Drenten*, *Drentse 30* en *Drentse 1000* door RTV Drenthe;
Gelderland: *Gelderse Top 100* door Omroep Gelderland;
Limburg: *L1mbo Top 100* en *Limburgse 100* door L1;
Noord-Brabant: *Top 900* en *Brabantse Top 100* door Omroep Brabant;
Zeeland: *Zeeuwse Top 40* door Omroep Zeeland.

Dat ik de telling van de lijsten met ingang van 2010 ben begonnen, heeft twee redenen. Met ingang van dat jaar zijn er weinig dialectliedjes meer te bespeuren in de Top 40 en de Single Top 100. Tevens kent iedere provincie vanaf dat moment een jaarlijkse hitlijst (Drenthe en Brabant kennen wel een onderbreking van een aantal jaren).

Van Overijssel heb ik een top 5 gemaakt. RTV Oost heeft tot 2025 geen jaarlijkse hitlijst gekend. Om toch te bepalen wat in die provincie populair is, heb ik de Onmeunige 999 geraadpleegd. Deze wordt vanaf 2020 uitgezonden door Twente FM en 1Twente.

Uit de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland heb ik geen hitlijsten meegenomen. In deze jaarlijkse lijsten komen liedjes in het stadsplat of het dialect nauwelijks voor.

Spotify

Spotify is in 2006 opgericht en de applicatie is vanaf 2010 in Nederland beschikbaar. Spotify is de grootste muziekstreamingdienst ter wereld en kent ook in Nederland de meeste luisteraars: 9 miljoen. Net als dat eerder bij de fysieke verkopen en downloads gebeurde, vindt ook bij streams op Spotify manipulatie plaats. Elke stream levert de artiest namelijk geld op.

Ik heb een lijst gemaakt met de 100 meest gestreamde dialectliedjes.

Dialect of geen dialect

Welke liedjes moeten onder het dialect worden gerangschikt? Dat lijkt op het oog een eenvoudige vraag met een simpel antwoord: liedjes waarin dialect wordt gezongen. Toch ligt dat minder eenvoudig. Moeten liedjes die een mengeling zijn van dialect en een andere taal worden meegenomen? Hoe moet worden omgegaan met de liedjes waarin nauwelijks dialect voorkomt? Wat te doen met de liedjes in het Fries? De Friezen zien liever niet dat hun taal als dialect wordt geclassificeerd. Daarin hebben ze gelijk: de Nederlandse overheid heeft het Fries als officiële taal erkend. Het Limburgs en het Nedersaksisch zijn in Nederland erkend als regionale talen. Het Nedersaksisch wordt gesproken in Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, het zuiden van Friesland en een deel van Flevoland.

En wat te doen met de liedjes in het stadsplat? De Hollandse dialecten staan veel dichter bij het Nederlands dan de noordelijke, oostelijke en zuidelijke dialecten. De inwoners van de grote Hollandse steden gebruiken de term ‘dialect’ voor hun eigen taal niet gauw. Zij zien hun spraak als een accent en niet als een ‘echt’ dialect, zoals elders in Nederland. Veel liedjes in het Amsterdams neigen inderdaad meer naar een accent dan naar een dialect.

Alleen *Origineel Amsterdams* van Osdorp Posse heb ik onder de noemer dialectmuziek geschaard.

De volgende liedjes zijn meegenomen:

- a. hits in een dialect en in het Fries;
- b. hits die deels in het Nederlands/Engels/Spaans/Duits en het dialect zijn gezongen;
- c. hits die met een overduidelijk accent zijn gezongen en waarin dialectwoorden voorkomen;
- d. hits in het stadsplat: Haags, Utrechts plus *Origineel Amsterdams*.

Dialect en streektaal

Dialect en streektaal worden vaak als synoniemen gebruikt, maar er is wel een nuanceverschil. Een dialect is vaak beperkter in geografische spreiding, het wordt gesproken in een stad, dorp of regio. Een streektaal beslaat een groter gebied: het is meer een verzamelnaam voor een groep dialecten binnen een bepaald gebied. Streektaal wordt vaak gebruikt als ‘dialect met officiële erkenning’, bijvoorbeeld het Nedersaksisch en het Limburgs.

Ik heb het boek de titel ‘Dialecthits’ meegegeven in plaats van ‘Streektaalhits’, omdat de meeste artiesten hun liedjes zingen in de taal van hun geboortedorp of -stad.

Landelijke hitlijsten

In dit deel passeren achtereenvolgens bands en artiesten met een of meerdere hitnoteringen de revue. Beginnend bij de groep met de meeste hits, eindigend bij de artiest die amper heeft geroken aan een hitlijst. Aan het eind van dit hoofdstuk is een lijst opgenomen met alle streeктаalliedjes uit de Top 40 en Single Top 100, in volgorde van het puntentotaal.

Normaal

Als kind is Bennie Jolink (1946) door astma veelvuldig ziek. Om de verveling van het vele thuis zijn tegen te gaan, tekent hij veel. Het is iets wat de Hummeloër voortreffelijk kan en later van pas komt op allerlei vlakken. Wonend in de nabijheid van een feestzaal komt hij vaak in aanraking met de Duitse schlagers. Hij heeft weinig op met deze muziek. Zijn voorkeur gaat uit naar Little Richard, Chuck Berry, Fats Domino en Elvis Presley: de rocksterren uit die tijd. In 1964 komen de Rolling Stones met *It's all over now*: een kreet die op het lijf van Bennie Jolink is geschreven. Hij laat zich niets meer vertellen en bepaalt zelf wat te doen. Na de mulo gaat hij naar de Academie voor Kunst en Industrie (AKI) in Enschede. Op de AKI is hij 'de man'. Hij draagt in het oog springende kleding en zijn medestudenten kijken tegen hem op. Na twee jaar op en neer reizen strijkt hij in Enschede neer. Hij is een getalenteerd kunstenaar en wordt in 1967 door de Amsterdamse Toneelgroep Studio aangetrokken als ontwerper. Ze zijn uiterst tevreden over zijn werkzaamheden en vragen hem voor een tweede seizoen. Dit betekent een verhuizing naar de hoofdstad. Vol verwachting vertrekt hij in 1968 naar Amsterdam: 'the place where the action is'.

Zelfs in Amsterdam valt hij op door zijn opzichtige pakken en zijn lange haar. Hij is er een interessante verschijning tot hij zijn mond opendoet en zijn accent tevoorschijn komt. Op slag ziet hij de gezichten van de Amsterdammers veranderen: o nee, weer zo'n stomme boer. Ineens is hij niet hip meer. Onder grote hilariteit bootsen ze zijn accent na. Het krenkt hem diep

en hij heeft het gevoel gediscrimineerd te worden. Hij wordt met de dag depressiever en gaat er uiteindelijk aan onderdoor. Na een klein jaar keert hij Amsterdam de rug toe.

In zijn geboorteplaats Hummelo komt hij weer op krachten. Hij verhuist naar Enschede, trouwt er en wordt vader. In de textielstad kleedt hij zich vooralsnog hip en gaat er met stadse types om. Hij maakt er ook kennis met Ferdi Jolij die in de band Puddingh speelt. Bennie Jolink oefent wel eens mee. Geleidelijk gaat hij zich anders gedragen. Hij raakt uitgekeken op het kunstenaarsbestaan en op de stad Enschede. Zijn blitse pakken blijven in de kast en steeds vaker denkt hij met weemoed terug aan zijn geboortestreek. Gefrustreerd schrijft hij een paar woedende welgemeende teksten over wat hem in de stad is overkomen. Dat doet hij in de taal waarin hij denkt en praat: het Achterhoeks. Hij maakt er muziek bij, zonder zich te realiseren dat het iets bijzonders is. Pas later krijgt hij dat in de gaten.

Bennie Jolink en zijn gezin keren in de zomer van 1973 terug naar de Achterhoek en betrekken in Hummelo een armenhuisje. Af en toe moet hij terug naar Enschede om wat formaliteiten af te handelen. Bij een van deze bezoeken loopt hij streekgenoot Jan Manschot tegen het lijf die met succes zijn studie aan de Sociale Academie in Enschede heeft afgerond. Na een avondje doorzakken rijdt het tweetal de volgende dag samen terug naar de Achterhoek. Tijdens deze autorit ontstaat het idee een band op te richten. Voordat dit alleraardigste plan van de grond komt, besluit Bennie Jolink eerst een lerarenopleiding aan de Arnhemse kunstacademie te volgen. De studie loopt uit op een fiasco, omdat hij het te vaak met de docenten aan de stok heeft. Uiteindelijk heeft hij zijn buik vol van de beeldende kunst: hij wil in de muziek en besluit het plan van een jaar eerder te verwezenlijken.

Na enkele personeelsswisselingen vormt hij met drummer Jan Manschot, gitarist Ferdi Jolij, gitarist Jan Kolkman en bassist Willem van Dijk een bandje. Ze noemen zich Normaal. Ferdi Jolij is met die naam op de proppen gekomen: 'Doe maar normaal, dan doe'j al gek genoeg'. Normaal wil simpele rockmuziek maken en ageren tegen de synthetische, cliché-achtige discocultuur. Hun repertoire bestaat uit covers van Creedence Clearwater Revival, The Rolling Stones, Chuck Berry, Merle Haggard en enkele zelfgeschreven songs.

Eind december 1974 speelt de band in de AKI in Enschede voor het eerst als Normaal. Dit smaakt de bandleden naar meer en dat krijgen ze met een optreden op het Lochems popfestival, waarvan Jolinks zwager, Joost Carlier, de hoofdorganisator is. Op 8 mei 1975, 's ochtends om negen uur, mag Normaal het spits afbijten. Ze spelen in totaal negen nummers. De eerste vier,

in het Nederlands en Engels, zorgen niet voor reuring onder het publiek. Met het vijfde nummer, het Achterhoekse *Drieteri-j blues*, is dat anders en krijgen ze het publiek aan hun voeten. Als Bennie Jolink na een heftige bluesintro de woorden ‘ik zat laatst te drien op de plee’ door de microfoon laat schallen, trekt er een siddering door het publiek. De mensen kunnen hun oren niet geloven: ‘Wat is dit nou?’ Een bluesnummer op z’n Achterhoeks en bovendien één over het schijten op de plee. De toeschouwers zijn getuige van iets nieuws en de bandleiden op hun beurt ook. Ze zijn hoogst verbaasd dat het zo inslaat. Voor Bennie Jolink is het een eyeopener. Hij ziet de reacties in het publiek en weet meteen: zingen in het dialect, verpakt in ruige rockmuziek, wordt de nieuwe formule. De band introduceert daarmee iets nieuws: dialect-rock. Er bestaan wel bandjes die in het dialect zingen, maar rock combineren met dialect is een onbekend fenomeen.

Dat valt een recensent van *Muziekkrant OOR* ook op: “Het eigenaardigste van deze voorstelling is dat ‘Boozin’ Bennie met zijn viermansband niet zomaar gezellige rockers en bluesers speelt. Nee, deze Hummelose tekenleraar deelt het publiek zijn vreugden en pijnen mee in onvervalst Gelders dialect. Het valt me op hoe smeug de teksten klinken bij muziek die nu eens niet per definitie folk moet zijn, hoe sappig de zinnen eruit komen, hoe expressief en echt ze klinken. Als je dit in Algemeen Nederlands zou willen doen, zou het belachelijk klinken.”

De bandleiden leven in de jaren erna de dialectregels niet strikt na. Het moet volgens hen niet ontaarden in mierenneukerij op de vierkante kilometer, met de vraag hoe alles precies gespeld en uitgesproken wordt.

Na Lochem ondergaat de band diverse wijzigingen. In het voorjaar van 1976 bestaat Normaal uit het kwartet Jolink-Jolij-Manschot-Terhorst. Muzikaal is de band in de beginjaren geen hoogvlieger. Ferdi Jolij is het muzikale brein van de groep en heeft, net als bassist Willem Terhorst, muzikale ervaring opgedaan in diverse bandjes. Bennie Jolink en Jan Manschot daarentegen zijn beginnende muzikanten. Jolink is een beperkte gitarist en een beperkte zanger. In 1976 geeft hij te kennen ‘niet te kunnen gitaarspelen, maar het lekker toch doet’. Zijn muzikale capaciteiten ontwikkelt hij gaandeweg.

In het oosten van het land trekt Normaal al snel volle zalen en in 1976 zijn de groepsleden beroepsmuzikant. Het is tijd voor de volgende stap: het uitbrengen van een single. Manager Joost Carlier stuurt een demo met liedjes naar Peter Koelewijn die werkzaam is bij Phonogram. Hij ziet het wel zitten en Normaal mag langskomen om een aantal nummers op te nemen. De zanger-producer is meteen verkocht als de band begint te spelen: pure rock-

'n-roll. Daar is hij een groot liefhebber van. Waarover zanger Jolink zingt is een mysterie voor hem. Van de Achterhoekse woorden kan hij geen chocola maken. *Hels as 'n jagdhond* en *'t Is kloot'n hier* worden op Peter Koelewijns aandringen wat bewerkt en in juni 1976 op single uitgebracht. In het laatste nummer zingt Bennie Jolink over zijn sores in de stad: "t Is kloot'n hier en ik vuul mien rot. As ik nog langer zo mos leaven was ik binnen 't joar kapot.' De single slaat aan in de Achterhoek, maar aan de andere kant van de IJssel doet die niets. 'Ze boycotten ons in Hilversum', stelt de band. 'Onzin', beweert Peter Koelewijn, 'de discjockeys van Hilversum III zien het gewoon niet zitten met die plaat.' Hij is van mening dat het Nederlander moet: in 'verstaanbaar en volgbaar Nederlands'. Dit is tegen het zere been van Normaal. De band heeft als standpunt dat het juist Achterhoekser moet en eind 1976 scheiden hun wegen zich.

Bij Telstar van Johnny Hoes vindt Normaal een nieuw onderdak. Hier gaat men op zoek naar een opvolger van *Hels as 'n jagdhond*. De zoektocht duurt niet lang: de bandleden schuiven het nummer *Oerend hard* naar voren. Het hartverscheurende verhaal over twee motorduivels hebben ze sinds het voorjaar van 1976 al vele malen live gespeeld. Iedere keer maakte het lied iets los bij het publiek.

Peter Koelewijn heeft in 1976 meerdere liedjes van Normaal beluisterd, maar *Oerend hard* was daar niet bij: "*Oerend hard* stond niet op het lijstje van liedjes die wij als demo opnamen. Ook bevond het zich niet op de tape waarmee manager Joost Carlier bij mij langskwam. Dat is best jammer. Ik had het liedje anders absoluut bij de demosessie opgenomen. De invloeden van de liedjes *Mij oh mij* en *Angeline, m'n blonde sexmachine* en het oeuvre van Status Quo zijn er duidelijk op te horen. Wat niet wegneemt dat het een prima liedje is. Helaas is dat nummer in die periode nooit bij mij terechtgekomen. Ik was daar zeker mee aan de gang gegaan."

Toch schreef Bennie Jolink *Oerend hard* al begin 1976: "Ferdi en ik maakten in de begintijd twee à drie liedjes per week. Veel rommel, maar zo nu en dan zat er iets goeds tussen. *Oerend hard* was zo'n nummer dat zomaar uit de pen vloeyde. Meer dan vijf minuten heb ik er niet over gedaan." In grote lijnen heeft hij dan het relaas over twee motorrijders die in Hengelo de motorcross bezoeken en op weg naar huis met hun motoren op een auto knallen, op papier staan. De term 'oerend hard' stamt uit Jolinks kindertijd. Nadat zijn broer hem een klap had gegeven, beklagde hij zich bij zijn moeder: 'Mama, Henkie slut mien oerend hard.' De kreet 'oerend hard' bleef in het gezin Jolink hangen: "Ik moest eraan denken toen ik het nummer schreef. De tekst kwam vervolgens vanzelf."

Gelijktijdig met het schrijven van de tekst komt de melodie bij Bennie Jolink op. Daarin heeft ook Ferdi Jolij een aandeel. Hij is verantwoordelijk voor de akkoorden en het zachte intermezzo, het bruggetje dat begint met ‘moar zoas altied kump an dat gejakker een end.’ Dat geeft het lied na de twee coupletten ineens een andere wending om vervolgens terug te keren naar het thema. Na ‘zie gingen nooit, nee nee nooit, nooit meer oerend hard’ gaat de gashendel weer vol open en schakelt de band naar de hoogste versnelling: ‘Maar wie goat oeh, oehoe oehoe, oehoe oehoe oehoerend hard.’

Bennie Jolink stelt dat het nummer niet op een specifiek ongeluk is gebaseerd: “Talloze motorrijders verongelukten in die tijd, omdat automobilisten hun snelheid verkeerd inschatten.” In het nummer zingt hij: ‘Moar zoas altied kump an dat gejakker een end, deur ‘n zatte keerl die de snelheid van een motor niet kent.’ De Normaal-frontman geeft aan dat het nummer er dan ook één met een boodschap is: “De automobilisten zien de motorrijders over het hoofd.”

In *Oerend hard* verongelukken Bertus en Tinus niet, hoewel de tekst dat wel suggereert: ‘Van die leu heur i-j nooit meer wat van.’ De twee worden weliswaar aangereden, maar overlijden niet aan de gevolgen van het ongeluk. Later keren Bertus en Tinus terug in de liedjes *Oerend zacht* uit 2000 en *Kallem an* uit 2001.

Bertus en Tinus zijn fictieve personen. Tinus is volledig bedacht, Bertus is oorspronkelijk Gertman. Tijdens liveoptredens in 1976 zingt Bennie Jolink over de capriolen van Gertman en Tinus op hun motor: ‘Gertman op zien Norton en Tinus op de BSA.’ Op de single wijkt de naam Gertman voor Bertus.

Bennie Jolink: “We hadden in onze tekst de namen Tinus en Gertman. Gertman was de bijnaam voor Gerrit Wolsink. Maar Adri-Jan Hoes, zoon van Johnny Hoes, zei: ‘Gertman, dat verstaat toch niemand. Maak er maar Bertus van.’ Daar ben ik helaas in meegegaan.” Op de singlehoes prijkt de naam Gartman en niet Gertman of Bertus: “De uitspraak is inderdaad a-achtig, maar het moet Gertman of Gertje zijn en niet Gartman.”

Gerrit Wolsink behaalde in de jaren zeventig als motocrosser vele Grand Prix overwinningen in de 500 cc klasse. Hij is geboren in Hengelo en heeft menig rondje gereden op ‘t Hengelse Zand. Het circuit, gelegen in een bosgebied tussen Hengelo, Zelhem en Ruurlo, wordt bezongen in *Oerend hard*: ‘Noar de motocross op ‘t Hengelse Zand.’

Van de naamsverwisseling – Gertman naar Bertus – heeft Gerrit Wolsink nooit iets geweten: “Dat wist ik niet, maar Gertman is inderdaad een bijnaam voor mij, die af en toe nog gebruikt wordt.” (...) “Ik vind *Oerend hard* een

[illegible]

*Achterzijde singlehoesje Oerend Hard,
met de naam Gartman in de songtekst.*

25 april een optreden weggeven in het muziekprogramma *AVRO's Toppop*. De zaterdag ervoor worden in en rondom het Hummelose café De Tol opnamen gemaakt voor een clip. De clip zal worden voltooid met shots van het optreden in de Toppop-studio.

Café De Tol in 1989

Twee dagen na de clipopname reizen de bandleden opgefokt richting Hilversum. In de auto wordt harde taal gesproken: ze zullen de stadsen eens wat Achterhoekse manieren bijbrengen. Er is geen haar op hun hoofd die eraan denkt om naar de pijpen van het Gooise kakkersvolk te dansen. In de studio raken ze door het lange wachten nog meer getergd. De tijd verdrijven ze door het meegebrachte bier met de snelheid van een motor door hun kelen te jagen. Uiteindelijk is het 's avonds zover en mogen ze *Oerend hard* playbacken. Om het plattelandskarakter van de band te benadrukken hebben ze een hooiblazer meegenomen. Deze blaast stro door de studio: de hele studiovloer raakt bedekt met een dikke laag stro. Na de opname leidt dit tot een woordenwisseling tussen band en studiopersoneel. Normaal is niet van plan de vloer schoon te maken, waarna een programmamedewerkster de troep moet opvegen. Zij is not amused en maakt de groepsleden uit voor kapesonesboeren. Het woord werkt bij Bennie Jolink als een rode lap op een stier en hij scheldt haar uit voor knakentemeier. Geprikkeld zoeken de bandleden de kleedkamer op. Daar sneuvelen enkele lampen en een spiegel. Het is de hoogste tijd om het pand te verlaten. Op het parkeerterrein van het studio-

complex probeert een gealarmeerde parkeerwachter de band tegen te houden. Hij geeft een stopteken, wat veel weg heeft van de Hitlergroet. Bennie Jolink opent het autoraam en roept: 'Aan de kant, Adolf, anders ga je eraan.' Vol gas rijden ze langs de geschrokken man.

Vervolgens wordt het geheel flink opgeblazen. Er komen verhalen naar buiten dat de groepsleden een scriptgirl hebben verkracht, bijna een parkeer-

wachter hebben doodgereden en de studio hebben gesloopt. Achteraf blijkt de schade mee te vallen: 121 gulden. Dat bedrag is betaalbaar, de hoeveelheid publiciteit onbetaalbaar.

De uitzending van *Toppop* wordt dinsdag 26 april op tv uitgezonden. Ruim 3,5 miljoen mensen zien die avond een agressief playbackende Jolink het stro om de oren vliegen. In de clip valt verder te zien dat Jan Manschot en Bennie Jolink als Bertus en Tinus het in een café op een

drinken zetten en vervolgens op de motor stappen. Dat doen ze niet op een Norton en een BSA, maar op een BMW en een Suzuki die geleend zijn van een motorclub. In de slotscène rollen de spatborden over het scherm en verschijnen Jolink en Manschot op krukken en in het verband in beeld. Bertus en Tinus hebben het overleefd, maar gaan nooit meer oerend hard. Normaal daarentegen gaat in de hitlijsten oeh, oehoe oehoe, oehoe oehoe oehoerend hard.

Nog diezelfde week scheurt Normaal op hoge snelheid de Top 40 en de Nationale Hitparade binnen. De noteringen in beide hitlijsten lopen synchroon aan elkaar. *Oerend hard* is in week 18 de hoogste binnenkomer en laat andere nieuwkomers als de Eagles met *Hotel California* en Stevie Wonder met *Sir Duke* achter zich. In beide hitlijsten stoomt *Oerend hard* in de vijfde week op naar een 2e plek. De Britse band Guys 'n' Dolls met *You're my world* bekleeft de 1e plaats. De mannen van Normaal uiten sterke twijfels of het wel eerlijk gaat. Ze denken aan doorgestoken kaart, met als doel Normaal een 1e positie te onthouden.

Bennie Jolink in 1977 in *Tubantia*: "Alle parades zijn boerenbedrog en oplichterij. D'r klopt niets van. Of we nou 70 of 7 staan, 't klopt toch niet. Ze belt geen platenzaken in 't oosten." Het interesseert hem ook geen zier of *Oerend hard* wel of niet de koppositie verovert.

Joost Carlier bevestigt dat alle groepsleden in die periode dezelfde gedachten erop na hielden: “De groep Normaal was in de eerste vijf jaar onder mijn management een hechte eenheid en een echte groep. Elk groeps-lid, waaronder ikzelf, had evenveel te vertellen in de letterlijke zin van dat woord. Dat van die hitlijsten was de mening van de hele groep Normaal, inclusief mijzelf. De hitlijsten deden ons niets, omdat ze onbetrouwbaar waren.”

Bennie Jolink is tot op heden ervan overtuigd dat er een vuil spelletje is gespeeld. Volgens hem gunde Hilversum Normaal de nummer 1-positie niet: “De Gays ‘n’ Dulls zullen zelf toch ook niet geloofd hebben dat ze meer platen hebben verkocht dan wij?”

Bewijs daarvoor heeft hij niet. Feit is dat Normaal na één week 2e te hebben gestaan in beide hitlijsten zakt en de Guys ‘n’ Dolls de 1e plaats vasthouden. Begin juli komt aan het gejakker van *Oerend hard* een ‘end’ in de hitparade.

Ook in Vlaanderen slaan de mensen aan het haken. Normaal geeft er volop optredens en *Oerend hard* belandt in de BRT Top 30. Halverwege juni wordt daarin de hoogste plaats bereikt en dat is plek 5. Boney M., George Baker Selection, Champagne en kwelgeest Guys ‘n’ Dolls zijn verantwoordelijk voor die positie.

Normaal heeft met *Oerend hard* het tegendeel van Peter Koelewijn bewezen. Hij neemt het sportief op en gunt Normaal het succes: “Ik heb de jongens meteen gefeliciteerd toen *Oerend hard* een hit werd. Ik heb ze geschreven dat ik het klaarblijkelijk verkeerd heb gezien, wat het zingen in dialect betreft.”

Het gebeuren in de *Toppop*-studio maakt Normaal in één klap beroemd en berucht in Nederland. De bandleden dragen vervolgens flink bij aan het opstandige en ruige imago. Hun motto is zoveel mogelijk te shockeren. Moedwillig zetten ze zich af tegen de stad, het westen des lands, Hilversum, de heersende muziektrends, de glamour en het establishment. Ze streven bewust een boers provincialisme na. In Hilversum wordt de groep als een buitenbeentje gezien.

Bennie Jolink in 1977 in *Tubantia*: “Ach, ‘t bint allemaal boerenlullen in Hilversum. Ik heb gloeiend de schijt aan al die kontlikkerij daar. We zijn niet onderdanig. Ze zullen ons echt niet opfokken. Ook niet als zij het op de radio over die boerenkinkels uit de Achterhoek hebben. Daar zijn we al aan gewend. Eigenlijk is het een compliment. Wij zijn boerenhufters, maar geen gladde stoepenboys uit de grote stad. En dan zeg ik het nog netjes. Ach nee,

wat ik daar in Hilversum allemaal zie. Die pluggers ook. Die zijn zo stom, die hebben geen plank, nee..., die hebben een zeedijk voor de kop. En dan die artiesten. Ronduit gênant. Kontkruiperij noem ik dat.”

Jolink en zijn makkers zijn wars van slijmerij en hebben op eigen kracht de nationale top bereikt. Na *Oerend hard* is Normaal ineens de ‘hottest band in town’. De boekingen vanuit heel Nederland stromen binnen en het debuut-album *Oerend hard* behaalt de gouden status.

Alie – ‘altied as ik eur tegenkom dan geet mien rikketik bommerdebom’ – is in juni 1977 de opvolger van *Oerend hard*. Een nummer over een meisje en de bekrompenheid van haar vader die haar geen millimeter ruimte geeft om volwassen te worden: ‘Den achterdochtigen drietkeun lig altied op de loer.’ De B-kant is opgesierd met *Ik mos pissen* dat regelmatig voorbijkomt in het radioprogramma *Tour de France*. Het idee voor deze song is afkomstig van het nummer *I got stoned and I missed it* van Dr. Hook and the Medicine Show: ‘Moar ik zag niks want ik mos pissen.’ De single komt half juli de hitparades binnen. Regisseur Wim van der Linden maakt er voor *Toppop* een clip bij. Tijdens een liveoptreden in Zieuwent op 16 juli schiet hij opnames voor de clip. Om het geheel een wat spectaculairder aanblik te geven, laat Joost Carlier kratten bier aanrukken. Als Normaal het nummer *Alie* inzet, spuit de manager het bier de lucht in. Hij deelt de halve liters onder de fans uit met de instructie: schudden, spuiten en gooien met dat goudgele spul. Het biergooien groeit sindsdien uit tot een hype. *Alie* gaat in de hitlijsten oerend hard en werkt zich op naar een plek net buiten de top 10. In de Nederlandstalige Top 10 stoot het nummer begin augustus Rob de Nijs met *Het werd zomer* van de 1e plaats.

Hierna wordt het even rustiger aan het hitfront. In Hilversum negeren ze de singles *Daldeen* en *Bier, bier, bier*, die in de Tipparade blijven steken. De omroepen vinden de teksten te grof en het gedrag van de vier boerensnuiters te aanstootgevend. De normen van het toelaatbare zijn in de ogen van sommigen ver overschreden. De groep is ontstemd over de Hilversumse handelwijze.

Bennie Jolink trekt in 1978 in het *Nieuwsblad van het Noorden* van leer: “De omroepwereld herbergt de grootste zakken van ons land. Die mensen haten ons verschrikkelijk, omdat wij niet naar hun pijpen dansen. Het is voor hen een gevoel van machteloze woede, omdat ze op geen enkele wijze vat op ons krijgen. Sinds kort worden we dan ook officieel door alle omroepen, uitgezonderd de VARA en de VPRO, geboycot.”

Niet alleen in Hilversum, ook daarbuiten ondervindt de band weerstand. Sommige burgemeesters en zaalhouders zien de Achterhoekers liever gaan

dan komen. Ze laten zich afschrikken door verhalen over vechtpartijen, bier-orgieën en blote vrouwen.

In 1978 zingt Normaal: 'Ik bun moar een eenvoudige boerenlul en doar schaam ik mien niet veur.' Een deel van de plattelandsjongeren doet dat wel. Onder hen heerst een minderwaardigheidscomplex ten opzichte van het dominerende Holland: ze schamen zich voor hun afkomst. De heren van Normaal verloochenen hun roots niet. Ze laten weten daar trots op te zijn en maken van het scheldwoord 'boer' een geuzennaam. Het zelfbewustzijn van de plattelandsbevolking neemt erdoor toe en Normaal draagt zodoende een belangrijke steen bij aan de bewustwording van de plattelandsjongeren. De single *Ik bun moar een eenvoudige boerenlul* belandt alleen op de Hilversumse draaitafels als het in de hitlijsten staat. Dit gebeurt bij de TROS gecensureerd: *Ik bun moar een eenvoudige boeren...* piep. De bandleden spreken er schande van, maar lachen er heimelijk om en zien het nummer tot groot genoegen omhoogschieten in de hitlijsten.

Eind 1978 verlaten de boerenrockers Telstar en tekenen een contract bij WEA. Ze hopen door de overstap erkenning te krijgen op de platenmarkt en dat de Hilversumse radioheren hen niet meer links laten liggen. De switch naar WEA zorgt niet voor een ommezwaai bij de dj's. Ondanks de 'tegenwerking' scoort Normaal in 1979 met *Hendrik Haverkamp* en *Marie* twee Top 40-successen. Normaal heeft inmiddels een grote schare 'anhangers' opgebouwd en die kopen de singles trouw.

Het nummer *Hendrik Haverkamp* is geïnspireerd op Hendrik Wonnink, een boerenknecht die qua ontwikkeling was blijven steken op de leeftijd van een vierjarige. Hendrik Wonnink was een bekende en geliefde verschijning in Hummelo: 'As hie deur 't darp hen kwam, dan ging 't van kiek es doar. Doar hi-j den maffen Hendrik met de pette op één oor.' Henk Wolters neemt de rol van Hendrik Haverkamp op zich. Eind 1977 is hij als mascotte bij de band gehaald, onder de naam Hendrik van 't Hoenderhok. In 1979 wordt hij omgedoopt tot Hendrik Haverkamp en wordt hij een vaste podiumact. Hij zorgt voor het nodige spektakel rond optredens, bij fotoshoots en opnames van videoclips. In de song drinkt Hendrik Haverkamp in de kroeg te veel en knalt vervolgens met de fiets op een auto: 'Hi-j zag twee felle lampen, doar wolle tussendeur.' Net als in *Oerend hard* volgt na de twee coupletten een zacht intermezzo: 'De dokter kon niet helpen, hi-j ging der onderdeur.' Maar net als eerder met Bertus en Tinus loopt het met Hendrik goed af: 'Moar wat Hendrik nooit verloor, dat was zien goed humeur. En hi-j zong van lala-lalalalalalalalalalalalalalalala...'

In 1979 en 1980 ondergaat de band enige wisselingen. Jan Kolkman komt als vijfde bandlid de groep versterken, maar wordt een paar maanden later ingeruild voor de Engelsman Alan Gascoigne. Ook aan de samenwerking tussen Bennie Jolink en Ferdi Jolij komt een voorlopig einde. Onderling bestaan de nodige wrijvingen op het persoonlijke en muzikale vlak. De verdeling van de royalty's is een van de voornaamste redenen van de breuk. De twee zijn bij Normaal een succesvol componistenduo en worden gezien als de Lennon en McCartney van de Achterhoek. Jolink is echter van mening dat Jolij zich te veel bemoeit met zijn nummers. Door bijvoorbeeld wat muzikale tierelantijntjes aan een lied toe te voegen, wordt Jolij medeschrijver van het nummer. Dat begint Jolink te storen. In zijn optiek had onder hun gezamenlijke liedjes vaker Jolink/Jolink moeten staan in plaats van Jolink/Jolij: tezamen schreven ze 39 liedjes die op een lp of single verschenen. Volgens hem is hij er diverse keren te bekaaid vanaf gekomen door de royalty's doormidden te delen. Als Jolink eind 1980 met een nieuw nummer op de proppen komt, wil Jolij er weer het een en ander aan veranderen. 'Buizen Beernd' vertikt het en de bom barst, met als gevolg dat 'Frederik Puntroad' zijn biezen pakt. Het door Jolink aangedragen nummer wordt in januari 1981 op single gezet en heet *Net-as gisteren*: 'Mien schoonmoeder mag mien ok zo graag – net as gisteren – splitst mien eur dochter in de maag – net as gisteren.' In dit feestnummer zorgt het zeskoppige orkest Take it easy voor het blaaswerk en het bespelen van de accordeon. De samenwerking leidt tot een knaller van een hit.

In de Nationale Hitparade staat *Net-as gisteren* in twee weken tijd op nummer 3. The Kinks met *Lola* en André van Duin met *Flip Fluitketel/Er staat een paard in de gang* voorkomen een Achterhoekse machtsgreep. De week erop behoudt Normaal plek 3, een positie die de band een week later nog bezet. Dan valt de single terug naar plaats 8. Een 1e plek is voor Normaal wel weggelegd in Nederlandstalige Top 10. Dit heugelijke feit vindt plaats op 18 februari 1981, waarbij de top volledig uit carnavalsliedjes bestaat.

De eerste helft van de jaren tachtig is de succesvolste periode uit het bestaan van Normaal. Tussen 1981 en 1986 scoort de band achttien Top 40-hits, Zeven ervan belanden in de top 10: *Net-as gisteren* (1981), *Mamma woar is mien pils* (1982), *Niet noar huus toe goan* (1982), *Dat kump der now van* (1983), *Heidi* (1983), *Hiekikkowokan* (1984) en *Politiek* (1984). In de Nationale Hitparade komt de teller op negen uit. *Steen-stoal en sentiment* (1985) en *Rock around the clock* (1986) weten in deze hitlijst eveneens door te dringen tot de top 10. Vijf singles bereiken in de Nationale Hitparade de

top 3. Daarnaast leveren de albums *Springleavend* (1981), *Deurdonderen* (1982) en *De boer is troef* (1983) goud op.

Na het vertrek van Ferdi Jolij gaat Bennie Jolink de liedjes samen met Bennie Migchelbrink schrijven. Er komen meer hoempa-elementen in de muziek van Normaal.

Bennie Migchelbrink: “Toch heb ik op de muziek weinig grip. Ik ben er meer voor de teksten. Als ik een idee voor een tekst heb, ga ik ermee naar Bennie. Die bekijkt het en zegt: ‘Ja, dat is leuk en dan met die muziek erbij gaat het goed komen.’ Met de muzikanten erbij wordt het verder uitgewerkt. Als ik een door mij geschreven nummer op de radio hoor, vind ik dat heel leuk. Dat doet mij wel wat. Ik vond het ook mooi dat ze in de hitlijsten stonden met een nummer van mij. Inmiddels heb ik meegeschreven aan zo’n driehonderd liedjes van Normaal.” (...) “Ikzelf ben geen professioneel muzikant, maar kan wel makkelijk woorden en zinnen bedenken. Bennie en ik kwamen meestal iedere woensdagavond bij elkaar. Vaak hadden we onafhankelijk van elkaar ideeën. Die gooiden we bij elkaar en dan kwamen er liedjes uit. Ik bedacht niet alleen teksten maar ook melodieltjes. Die nam ik op of zong het Bennie voor. Hij kon het vrij makkelijk vertalen naar een instrument. We voelen mekaar heel goed aan.” (...) “Onze samenwerking is begonnen bij De Tol, het stamcafé van Normaal. Bennie had mij uitgenodigd

om vrijblijvend wat ideeën uit te wisselen. Nog diezelfde avond schreven we *Mamma woar is mien pils*. Bennie had al een opzetje gemaakt. Van daaruit zijn we verdergegaan en maakten we de tekst af. Ook de melodie bedachten we er die avond bij. De platenmaatschappij bracht het nummer rond carnaval uit en het werd een grote hit.”

Op 16 januari 1982 komt *Mamma woar is mien pils* op plek 47 de Nationale Hitparade binnen, de week erna klappt de plaat door naar de 3e positie. *Je loog tegen mij* van Drukwerk en *I won't let you down* van Ph.D. houden de Achterhoekse band van het hoogste schavot af. *De Telegraaf* meldt dat zo'n reuzensprong doorgaans de week erop een 1e plaats oplevert. In het geval van Normaal niet, want de top 3 blijft dan ongewijzigd. *Mamma woar is mien pils* handhaaft zich de weken erna in de top 10 met achtereenvolgens klasseringen op 4, 4 en 7. In de carnavalsperiode is er een opleving en schiet de plaat omhoog van 7 naar 3. ABBA met *Head over Heels* en Ph.D. bezetten de plekken 1 en 2. Hierna zakt de plaat definitief weg uit de top van de hitlijst. In de Nederlandstalige Top 10 wordt wel de bovenste positie behaald. Na vijf weken achter Drukwerk te hebben gestaan, grijpt Normaal eind februari de macht en behoudt die wekenlang. *Mamma woar is mien pils* komt te staan op de lp *Deurdonderen*, het meest succesvolle album van Normaal. De gelijknamige albumtrack verschijnt op single.

Deurdonderen wordt net als *Oerend hard* een klassieker. De term 'deurdonderen' is afkomstig van Gert-Jan van Kuperi-j, een vaste gast in Normaa's stamcafé De Tol. Hij leed aan chronische kanker, maar klaagde daar nooit over. Als mensen aan hem vroegen hoe het ging, antwoordde hij steevast: 'Ach joa, gewoon deurdonderen.' De bandleden van Normaal vinden het een prachtige kreet en willen er iets mee doen. Juist in die periode spookt bij Willem Terhorst het bekende *Proud Mary* van Ike en Tina Turner door het hoofd. Tina Turner begint de song met 'I think you might like to hear something from us, nice and easy. But there's just one thing, you see, we never ever do nothing nice and easy. We always do it nice and rough.' Het brengt Willem Terhorst op een idee en de bassist geeft er een Achterhoekse draai aan: 'Hee'j, word es wakker zootje tuig. Wi-j doet 't niet sloom, wi-j doet 't ruig. Verwacht van ons gin wonderen, gewoon deurdonderen.' Willem Terhorst bedenkt er een passende basmelodie bij en samen met Bennie Jolink werkt hij het nummer verder uit. In het voorjaar van 1982 doet de liveversie donderend en flitsend de hitparades aan om uiteindelijk te stranden op plek 17 in de Top 40 en plek 11 in de Nationale Hitparade.

De carnavalssingles *Net-as gisteren* en *Mamma woar is mien pils* zijn zeer lucratief voor de platenmaatschappij gebleken. Begin 1983 trotseert

Normaal met het rock-feestachtige *Dat kump der now* van opnieuw het carnavalsgeweld. Dit gebeurt zonder Alan Gascoigne die het veld heeft geruimd voor Paul Kemper. De single knalt half januari vanuit het niets op 6 de Nationale Hitparade binnen. De week erna stijgt het 45-toerenplaatje één plekje, waarna de rek eruit is.

Bennie Jolink: “Op onze lp’s stonden altijd ruige rock-‘n-rollnummers plus een paar feestnummers. Onze platenmaatschappij WEA wilde die feestnummers graag op single uitbrengen en dan het liefst in de carnavalsperiode. Vandaar dat er drie jaar achtereen met carnaval een feestnummer op single is verschenen.”

Bennie Migchelbrink haakt hierop in: “De carnavalssingles werden weliswaar een hit, maar Bennie zei al gauw: ‘Daar stoppen we mee, want je krijgt zo gauw een etiket van carnavalsorkest opgeplakt en dat wil ik absoluut niet’.”

In 1984 geeft de platenmaatschappij vlak na carnavalstijd een single uit. Het is om het even. *Hiekikkowokan*, een gezamenlijk werkje van Willem Terhorst en Jan Manschot, schiet als een komeet omhoog in de hitlijsten. De kreet ‘hiekikkowokan’ heeft Bennie Jolink in de jaren zestig opgepikt als iemand hem vertelt over een geschilderd portret dat je van alle kanten aankijkt. Het rocknummer bereikt op 10 maart de Nationale Hitparade met een 11e plaats en stijgt vervolgens met stip naar plek 3. Hier stokt de plaat. Golden Earring met *When the lady smiles* en Pat Benatar met *Love is a battlefield* geven Normaal het nakijken.

Het maakt niet uit welk nummer de platenmaatschappij op single zet en ook niet wanneer. De grote hoeveelheid anhangers staat garant voor een hit. Ze kopen alles. Het verleidt Bennie Jolink tot de uitspraak dat zelfs een scheet van hem tot hoge verkoopcijfers zal leiden. De singles *De klok op... rock*, *Politiek* (1984), *Steen stal en sentiment*, *Kom d'r bi-j*, *Oerend hard (live)* (1985), *Pien in de kop* en *Hoe-j 't ok doet* (1986) komen in het bezit van de anhangers en belanden als vanzelfsprekend in de bovenste regionen van de hitlijsten.

Politiek

Incidenten en stunts lopen als een rode draad door het turbulente bestaan van Normaal. De band weet met hits, liefdadigheidsacties, spraakmakende (televisie)optredens, auto- en motorongelukken, drankgebruik en andere activiteiten de publiciteit te halen. Het levert genoeg stof op voor het vullen van vele kranten en tijdschriften. Negatieve berichtgeving schaadt de populariteit van de band niet, ook niet in de zomer van 1984.

Begin jaren tachtig zit Nederland midden in een economische crisis. Er is een hoge werkloosheid en het kabinet Lubbers I (CDA/VVD) besluit tot forse bezuinigingen. Er wordt gekort op van alles en een groot deel van de Nederlanders moet inleveren. Vanwege dit financieel-economische beleid krijgt het kabinet te maken met maatschappelijk verzet. Ook de mogelijke plaatsing van kruisraketten beheerst de politieke agenda, een onderwerp dat Nederland jaren in zijn greep houdt. Demonstraties zijn er in overvloed en het kabinet schuift besluitvorming erover zo ver mogelijk voor zich uit. Voor Bennie Jolink en Bennie Migchelbrink aanleiding om in de pen te klimmen en de Tweede Kamer eens flink wakker te schudden. Allereerst schrijft het tweetal voor de lp *De klok op.... Rock* (maart 1984) het nummer *As ik an de macht was*. Het nummer ontsnapt aan de aandacht van de Hilversumse radiomakers. Op zich niet verwonderlijk, het betreft een albumtrack en Normaal behoort niet tot de formats van de landelijke radiozenders. Datzelfde jaar verschijnen nog twee politieke werkjes van de twee Bennie's: *Politiek* en *Stroesvogel politiek*. Die worden in augustus op single gezet en dan zijn de rapen wel gaar. In het nummer *Politiek* zet Normaal zich af tegen de vaderlandse Kamerleden. Die krijgen ervan langs en worden bestempeld als zakkenvullers en op seks beluste drankorgels: 'Drankjes betaalt ze mooi niet zelf, dat wurt deur de staat geregeld. Met de seks geet 't ok krek alens, der wordt flink gekegeld.' Volgens de twee heeft het weinig zin om te gaan stemmen: 'I-j wedt altied op 't verkeerde peerd.' Wel dragen ze in het lied de nodige oplossingen aan om de economische crisis te bezweren: 'Lonen umhoog, belasting afgeschaft.' De regering legt de geopperde ideeën echter naast zich neer.

Bij de Hilversumse omroepen schiet het nummer in het verkeerde keelgat en ze doen de single in de ban. Ze vinden de tekst van het liedje ver onder de maat – 'Politiek is mien geen bliksem weerd, gooi moar veur de haaïen' – en zien de geestigheid er niet van in.

Bennie Migchelbrink: "Bennie kwam met het idee voor het nummer aanzetten. Hierop schreven wij de tekst en gelijktijdig verzonnen wij de melodie erbij. Met het nummer wilden wij op een ludieke manier brengen hoe wij over de politiek dachten. Bij Frits Spits werd dat niet zo ontvangen. Die vatte het heel zwaar op. Volgens hem kwam op de single anarchistische muziek voor en stimuleerde het liedje een afkeer van de parlementaire democratie. Tijdens het schrijven van het liedje hebben wij daar echter geen moment bij stilgestaan. Frits Spits was een invloedrijk persoon in de omroepwereld. Als zo'n iemand er zo'n draai aan geeft, dan vindt dat

navolging. Zijn mening werd overgenomen en het gevolg was een algemene boycot van het nummer.”

Frits Spits stelt in 1984 in het *Limburgs Dagblad*: “Deze plaat van Normaal is onverstandig, heel goedkoop, nutteloos geschreeuw en een vorm van botte grappenmakerij. Ik heb best waardering voor de groep Normaal en beschouw zanger Ben Jolink als een heel intelligente jongen. Wil je onze democratie echter persifleren, dan moet je dat op een veel subtielere manier doen. Dit komt dicht in de buurt van wat sommige groeperingen onze politici in alle ernst kwalijk nemen. Ik vind dat we zuinig moeten zijn op onze democratie.”

Bennie Jolink reageert in hetzelfde artikel als door een wesp gestoken: “Als Spits op de Centruumpartij doelt, is hij met mij nog niet klaar. Wij worden getroffen door een regelrechte boycot van Hilversum. Wij zijn kennelijk te boers voor de Gooise matras. *Politiek* is juist een waarschuwing aan onze politici: ‘Kiek uut’, anders gaat iedereen zo over jullie denken.”

Normaal stelt zich als het ondergeschoven kindje op, maar inwendig lachen de heren in hun vuistje. De radio besteedt weliswaar weinig aandacht aan *Politiek*, in de kranten valt volop te lezen over de single.

Bennie Migchelbrink: “Toch werd het door de boycot niet wat wij ervan verwacht hadden. De bedoeling was

om er een clip bij te maken, maar door alle ophef is dat niet gebeurd. Frits Spits en anderen vonden het populistisch geschreeuw, maar dat was hun zienswijze. Ik kon mij niet vinden in de geuite kritiek die zij leverden. Het

“

**Frits Spits en anderen
vonden de single *Politiek*
populistisch geschreeuw.**

- Bennie Migchelbrink

nummer was geen aanklacht tegen de regering of wat dan ook. Er werden geen personen in het nummer genoemd, het ging gewoon over de politiek in het algemeen. Wij vonden dat wij op zo’n manier tegen de politiek mochten aankijken, dat er bijvoorbeeld politici waren die zich op de een of andere manier wat verrijkt hadden. Wij hebben het als grap bedoeld, maar wel één met een serieuze ondertoon. Er zat dus wel een boodschap in, die wij op ludieke wijze brachten. Bij meneer Spits en anderen viel het echter verkeerd.”

Desondanks vaart Normaal wel bij de publiciteit en ziet de plaat door de hitlijsten schieten: in vier weken tijd naar een 10e plaats in de Top 40. In de Nationale Hitparade hoeft de band alleen George Michael met *Careless whisper*, Danny de Munk met *Mijn stad*, Stevie Wonder met *I just called to say I love you* en Bronski Beat met *Smalltown Boy* voor laten gaan.

Twintigduizend mensen scharen zich achter Normaal en schaffen zich het ronde schijfje aan.

Op de B-kant laat Normaal zich evenmin vleiend uit over de parlementariërs: ‘De grote partijen die holt mekare sterk. Dat is um groot te blijven, dan houden zîe hun werk.’

getekend door Hans Buying

De hoes van de single is een aardigheidje en kan worden uitgevouwen tot een poster waarop een strip is getekend. Deze is van de hand van Hans Buying en bevat de tekst van *Politiek*.

Hans Buying is oprichter van Comic House, een internationale organisatie van stripmakers, cartoonisten en animatoren: “Ik werkte destijds samen met Frans Hippman. Hij was de vaste ontwerper van Normaal merchandising. Hij vroeg mij een strip te maken voor de single. Die heb ik aan de hand van de tekst getekend. Het idee om een single op deze manier uit te brengen was heel opmerkelijk en ik kreeg er veel vragen en complimenten over. Normaal was in die tijd buitengewoon populair, zeker in de Achterhoek waar ik toen nog woonde.”

De single brengt geen verandering teweeg in het politieke beleid. Het kabinet-Lubbers I ligt in de maatschappij zwaar onder vuur, maar zit de rit gewoon uit. Sterker, er volgt een tweede kabinet Lubbers. En zo wedt Jolink alweer op ‘t verkeerde ‘peerd’. Uiteindelijk komen de kruisraketten er niet. Het kabinet traineert definitieve besluitvorming erover net zo lang totdat de relatie tussen oost en west ontdooit en een besluit niet meer nodig is: ‘Zie kletst en ouwehoert wat af.’

In 1986 verlaat Normaal knallend het jaar: samen met de Zangeres Zonder Naam neemt de band het nummer *Rock around the clock* op. Dit naar aanleiding van een verloren weddenschap van Mary Servaes in het AVRO-programma *Wedden dat*. Het ‘geintje’ bezorgt Normaal een grote hit. Eind december pieken alleen The Bangles met *Walk like an Egyptian* en Mel & Kim met *Showing out* hoger.

Ondanks het succes op platengebied blijft Normaal zich miskend voelen in Hilversum. Bennie Jolink in 1987 in het *Limburgs Dagblad* en *Muziekkrant Oor*: “Op de mensen van *Lost Vast* en *Hollands Glorie* na is in Hilversum geen enkele discjockey te vinden, die vrijwillig een plaat van Normaal zal draaien. Alleen als we in de hitparade staan zijn ze wel gedwongen dat te doen.” (...) “Hilversum 3-dj’s schnabbelen in het land met drive-in-disco’s en gaan zichzelf ook al als artiesten zien. Zoiets is toch niet te geloven. Dat zijn dus de mensen die de macht hebben om te zeggen: ‘Die plaat van Normaal, die draai ik niet, die mik ik zo onder de tafel’.”

De verkoop van Normaal-singles heeft er nauwelijks onder te lijden. Na 1986 worden weliswaar minder singles aan de man gebracht, het gros ervan duikt gewoon weer in de hitlijsten op. In de periode 1987-1997 brengt Normaal 30 singles uit. 21 ervan komen in de Top 40 en 28 in de Nationale Hitparade. Grootste klappers zijn *Hup voetbal hup* (1987), *Ik vuul mien zo zo* (1989), *H.A.L.V.U.* (1991), *Høkerstfeest* (1992), *Machtig mooi, lief en lekker deerntjen*, *Doe niet zo moeilijk* (1993), *‘t Wurd tied*, *Doe effe normaal*, *Half um half* (1994), *Now en* (1995) en *Top of the bult* (1996). Deze nummers scharen zich bij de bovenste twintig posities van de hitlijst. Muzikaal ontwikkelt Normaal zich in deze periode en dat is te horen op de cd’s, die moeiteloos een hoge klassering afdwingen in de Album Top 100.

Normaal zet in 1987 manager Mick Froeling aan de kant en blijft met een schuld van enkele tonnen achter. De band besluit door te gaan en verwelkomt Martin Jansen als nieuwe 'regelmanus'. In 1992 raakt Bennie Jolink zwaar gewond bij een auto-ongeluk. Willem Duyn vervangt de brokkenpiloot als zanger, Robert Colenbrander neemt het gitaarwerk voor zijn rekening. Een klein jaar is boegbeeld Jolink uit de roulatie, eind 1992 maakt hij zijn rentree. Robert Colenbrander maakt een jaar later plaats voor een oude bekende: Jan Kolkman. Met hem in de gelederen heeft Normaal begin 1994 een hit met *'t Wurd tied*.

Het nummer komt grotendeels uit de koker van Bennie Migchelbrink: "Ik had de melodie en de zin 't wurd tied dat wij weer es goat dansen, dat is al zo lange gelee' al een tijdje in mijn hoofd. Het was een vrolijke melodie en ik dacht: af en toe moet er ook wat luchtigs tussendoor kunnen. Bennie vond het een goed nummer, maar voor de andere bandleden was het wennen. 'Al zo vaak had ik ow willen zeggen: i-j bunt mien allerliefste schat' – 't wur't tied da'w mekaar es lekker vasthold net as of wi-j nog verkering hebt'..... misschien dat ze de tekst te klef, te oppervlakkig vonden. Toch werd het nummer een succes. De melodie werkte aanstekelijk. Toen ze het live speelden in het Lochemse openluchttheater was het hek van de dam. Het halve openluchttheater ging in de polonaise. Het nummer sloeg enorm aan, en dat gebeurde overal waar ze het speelden. Dus is het maar goed dat de jongens uiteindelijk overstag zijn gegaan..." (...) "Het nummer kwam ook op de cd *Gas d'r bi-j* te staan. Vanwege de Mexicaanse sound, bedachten Bennie en ik er een couplet in het Spaans bij. Uit een Spaans woordenboek pakten we zo links en rechts wat woorden. Wat we mooi vonden en ons te binnen schoot, schreven we op. Het sloeg nergens op: 'No lo se parlare espagnol. Mi es cucaracha no lo entiendo'."

't Wurd tied haalt een 15e plaats in de Mega Top 50, opvolger *Doe effen Normaal* doet het nog beter. In mei 1994 dwingt de protestsong een top 10-notering af in de Mega Top 50. Bennie Jolink en Bennie Migchelbrink vragen in het lied om verdraagzaamheid van de Nederlanders: 'Beoordeel een ander op wat hie wil en kan, 't is wat in zien kop zit en niet de kleur d'r van. Wi-j vertelt al joaren 't zelfde verhaal, denk ok es an 'n ander, doe effen normaal.'

Bennie Migchelbrink: "Veel mensen hebben over vluchtelingen en asielzoekers hun oordeel klaar. Soms gaat dat gepaard met agressiviteit. Dat is tegenwoordig het geval en dat was in 1994 ook al zo. Vandaar dat we dat nummer destijds schreven. Ik bedacht: 'Ieder volk ter wereld hef zien eigen cultuur, nem now es die moeite en kiek oaver die muur.' Kijk eens over de

muur, neem een keer die stap en maak nader kennis met die mensen in plaats van klaar te staan met je grote bek: ‘Ultrarechtse lafbekken met een slecht moraal, zit niet te ouwehoeren, doe effen normaal.’ Het nummer is nog steeds actueel.”

Bennie Jolink: “Ik vind *Doe effen normaal* de beste tekst die Normaal ooit heeft gemaakt. Een thema dat tot op de dag van vandaag absoluut actueel is. Bennie en ik wilden een nummer over discriminatie maken. Als ik liedjes maak, komt meestal de muziek en de tekst tegelijk bij mij op. Vaak wordt dat deel van de tekst dan later het refrein. Voor inspiratie voor teksten grasduin ik in een van de vele rommelige schriften van Bennie. Daar heeft hij allerlei flarden tekst in staan en daar put ik dan uit. De titel ‘doe effen normaal’ is ook van Bennie afkomstig. Voor dat nummer had ik grotendeels de tekst van het refrein klaar, waarna Bennie en ik het samen hebben afgemaakt.”

Ik vind *Doe effen normaal* de beste tekst die Normaal ooit heeft gemaakt.

- Bennie Jolink

Eind 1996 zit Bennie Jolink geestelijk aan de grond, maar hij weet zich te herpakken. Manager Martin Jansen wordt na wanbeleid de laan uitgestuurd en gitarist Paul Kemper verlaat de band na een ruzie. Zo is er genoeg onrust aan het Normaal-front, terwijl gelijktijdig de hitlijsten minder onder vuur worden genomen.

Na 1997 brengt Normaal ieder jaar singles uit, waarvan elf in de Mega/Single Top 100 opduiken. Alleen *Puik idee ballade* en *Rennen of stilstoan* weten de weg naar de Top 40 te vinden.

In verband met de MKZ-crisis maakt Normaal in 2001 de single ‘*t Is stil*. In dat lied steekt de band de getroffen boeren een hart onder de riem: ‘t Zal ow moar gebeuren, i-j moet rumen zo as dat heet. Een machteloos gevoel as d’r niks in de stallen steet.’ Datzelfde jaar verschijnt de film *Ik kom altied weer terug*, waarin het leven en werk van Bennie Jolink is vastgelegd. In de titelsong zingt hij over de tegenslagen die hem zijn overkomen. Steeds is hij erin geslaagd zich op te richten, zijn rug te rechten: ‘Al val ik nog zo diep, toch denk ik stug: ik kom altied weer terug.’

In de zomer van 2005 is de release van de single *Rennen of stilstoan*. De song stamt af van het nummer *All or nothing* van de Britse rockgroep Small Faces. Jolink en Migchelbrink zetten de tekst om in een eerbetoon aan de boeren.

Bennie Migchelbrink: “Bennie en ik zaten op een avond bij elkaar en Bennie speelde op zijn gitaar de melodie van *All or nothing*. Ik had eerder die

week wat regels opgeschreven en riep enthousiast: ‘Moet je nou kijken, ik heb hier een paar regels die we daarvoor kunnen gebruiken.’ Dat was onder andere ‘rennen of stilstoan’. In die periode waren het zware tijden voor de boeren en tuinders, waarbij ze moesten kiezen tussen doorgaan of stoppen: ‘rennen of stilstoan, langzaam kapot goan, hoast niet veuroet goan of der met goan’ – ‘ow eiges d’r deur sloan, never nooit stilstoan, altied moar deurgoan, blieven bestoan’.”

Normaal is diverse keren dicht in de buurt van een nummer 1-hit geweest, maar het is bij ruiken gebleven. Daarom start Giel Beelen een campagne om de Achterhoekse groep een 1e plaats te bezorgen. De 3FM-dj steunt en promoot *Rennen of stilstoan* en roept luisteraars op de single massaal te kopen. Het nummer haalt de Top 40, maar blijft met een 31e klassering ver verwijderd van de beoogde positie. In de Single Top 100 stagneert Normaal op negen plekken van de felbegeerde 1e plaats.

Bennie Jolink is er niet rouwig om dat Normaal nooit de bovenste positie in een hitlijst heeft bekleed: “Nee, totaal niet. Hitlijsten zijn altijd leugenachtige, tijdelijke lijstjes. Het is allemaal

“

Hitlijsten zijn altijd leugenachtige, tijdelijke lijstjes. Ik ben er trots op dat we nooit nummer 1 hebben gestaan.

- Bennie Jolink

leugen en bedrog. Ze zijn nooit gebaseerd op reële verkoopcijfers en andere concrete gegevens, maar uitsluitend op hoeveel vriendjes je hebt – meestal door te slijmen – op de Gooise Matras. Ik ben er zelfs trots op dat we nooit nummer 1 hebben gestaan.”

Het nummer *Superboeren* uit 2007 is de laatste Normaal-single die in een hitlijst terechtkomt: plek 97 in de Single Top 100. In totaal scoorde Normaal 46 hits in de Top 40 – 42 in het Achterhoeks – en 66 hits in de Nationale Hitparade en opvolgers: 61 in het Achterhoeks. Normaal kende 8 top 10-noteringen in de Top 40 en 12 stuks in de Nationale Hitparade.

Normaal blijft na 2007 cd's maken, die allemaal in de Album Top 100 belanden. Af en toe brengt de band een single uit, zoals *Gries* met Rowwen Hèze en het spraakmakende *Poetin is 'n klootzak*.

Er vinden in deze eeuw diverse bandwisselingen plaats. In 2025, het jaar waarin Normaal het 50-jarig jubileum viert, is de bezetting: Jolink, Terhorst, de teruggekeerde Jolij en drummer Timo Kelder. De band wordt bijgestaan door toetsenist Roel Spanjer en de Belgische blazers Joppe Bestevaer en Peter Delannoye.

Normaal heeft veel losgemaakt in Nederland. De band is overladen met prijzen, dialectrock is erkend als immaterieel erfgoed en in Hummelo staat een levensgroot standbeeld van de groep.

*Standbeeld
Normaal
in Hummelo*

Tussen Bennie Jolink en Hilversum is het nooit meer goed gekomen: “Met die gasten uit Hilversum heb ik mijn hele leven ruzie gehad.” Volgens hem is Normaal een van de weinige Nederlandse groepen die nooit afhankelijk is geweest van een hit: “Met platen maken verdienen we geen geld. De opbrengst ervan was niet de moeite waard. We moesten het van de optredens hebben, daar draaide het bij ons om. De feesttenten zaten altijd bomvol, ook als wij geen hit hadden. De optredens waren één groot feest, waar iedereen op afkwam.”

Normaal treedt tegenwoordig mondjesmaat op. Maar als Jolink en de zijnen hun kunsten op het podium vertonen, dan spetteren de vonken ervan af. Het publiek verandert in no time in een kolkende massa, waarbij het bier rijkelijk rondvliegt. En dat is normaal.

Rowwen Hèze

Jack Poels (1957) uit het Limburgse America beleeft in zijn kinderjaren veel plezier aan het tekenen. Later volgt hij een grafische opleiding en ontwerpt hij de cd-hoezen van Rowwen Hèze. De muziek krijgt hij niet van huis uit mee. Zijn ouders hebben er weinig mee op. Thuis is er wel een radio. Via dit medium hoort hij *Runaway* van Del Shannon, *Ruby* van Kenny Rogers en *Eloise* van Barry Ryan, liedjes die hem bijzonder aanspreken. Op zijn zestiende krijgt hij de beschikking over een elektrische gitaar. Hardrock is dan zijn favoriete muzieksoort: Judas Priest, AC/DC en Thin Lizzy maken wat in hem los. Midden jaren zeventig begint hij als zanger-gitarist met Hans Swinkels, Henk Hesp en Ger Haegens de band Bad Edge. Ze maken progressieve muziek die geënt is op hardrock en blues. Grotendeels betreft het eigen composities. Ze debuteren op de platenmarkt en staan in het voorprogramma van bekende bands als Livin' Blues, Accept en Normaal. Begin jaren tachtig gaat Jack Poels andere muzieksoorten waarderen. Ook gaat hij zich bezighouden met het schrijven van liedjes in het dialect. Bij Bad Edge maken deze liedjes geen kans. De band gaat in 1985 als een nachtkaaers uit. In datzelfde jaar trekken gitarist Theo Joosten en bassist Jan Philipsen bij Jack Poels aan de bel. Ze vragen hem zanger te worden in hun band, want de vorige heeft er de brui aangegeven. Samen met drummer Mart Deckers vormen ze The Legendary Texas Four. Hun repertoire telt covers van Thin Lizzy, ZZ Top en Status Quo. Jack Poels gaat akkoord onder voorwaarde dat hij zijn zelfgeschreven dialectliedjes ook mag zingen.

De bandnaam wordt veranderd in Rowwen Hèze (ruige Hesens), een verwijzing naar de roemruchte dorpeling Christiaan Hesen (1853-1947). De bandleden hebben de naam opgedoken in het gemeentearchief van Horst en vinden het lekker bekken.

Veel Limburgse bands schrijven rond carnaval een carnavalsnummer. Rowwen Hèze doet dat in 1985 en speelt voor de carnavalsvereniging De Turftreiers het feestelijke *America dat stiet*, dat op cassettebandje wordt uitgebracht. Een jaar later verschijnt opnieuw een cassette, ditmaal met de liedjes *De toet* en *De Piel in brand*. Het laatstgenoemde nummer groeit uit tot een Limburgse klassieker en nationale hit.

De Peel in brand

Als jongen ligt Jack Poels graag op zijn rug in het gras te staren naar de wolken en de witte strepen in de lucht. Deze jeugdherinnering verwerkt hij in *De Piel in brand*. Ook het avondrood die de Peel in brand lijkt te zetten is een relikwie uit zijn jeugd.

In het lied staat een kleine Jack Poels op zijn tenen voor het slaapkamer-raam naar buiten te turen. Van daaruit probeert hij de wereld te begrijpen, zoals de witte vliegtuigstrepen en de op gezichten lijkende wolken. 's Avonds ziet hij een zonsondergang met laaghangende mist en in zijn jeugdige fantasie associeert hij dat met een brand: 'D'n hemel waas veurroej, mist hing op 't land. 's Oaves laat da stong de Piel in brand.'

De versie op het cassettebandje is uptempo en carnavalesk. In die uitvoering belandt het in 1987 op de mini-lp *Rowwen Hèze*. In 1991 komt een aangepaste uitvoering op het album *Boem* te staan. Om verwarring en grapjes van het woord 'Piel' te voorkomen, wordt de titel veranderd in *De Peel in brand*. Dit betreft een folkversie, uitgevoerd met akoestische gitaar en accordeon. Deze versie raakt de fans en in 2005 roepen ze *De Peel in brand* uit tot beste song van de band. Aansluitend wordt het nummer opnieuw opgenomen en op cd-single gezet. Het bereikt in dat jaar de onderste regionen van de Top 40 en vanaf 2013 is het jaarlijks terug te vinden in de Top 2000.

In 1987 komt Rowwen Hèze in de carnavalsperiode met het nummer *Niks stront niks*. Jack Poels verwoordt in dat lied de onvrede van de Amerikanen over de gemeente Horst: 'Met America steune is Horst neet zo vlug. Wat zeen weej van die poen terug. Niks stront niks en nog 'n beetje minder.' De tekst schiet bij carnavalsvereniging De Turftreiërs in het verkeerde keelgat en een boycot van het lied volgt. Het levert Rowwen Hèze de eerste landelijke bekendheid op: het tv-programma *Van gewest tot gewest* komt langs in Limburg en besteedt aandacht aan de uitsluiting.

Voor de rest moet de band het met regionale publiciteit doen. Dat is niet vreemd. Rowwen Hèze is een Engelstalige coverband met enkele dialectnummers. Juist met die dialectliedjes oogst de groep de meeste bijval bij het publiek. Een reden voor de band om zich toe te leggen op liedjes in dialect. Geert Hermkes voegt zich als vijfde lid bij de band. In eerste instantie hanteert hij de synthesizer, maar op aandringen van Jack Poels verruilt hij die voor een accordeon.

De muziek van Rowwen Hèze wordt dan al snel in verband gebracht met tex-mex. De bandleiden willen meer kennis vergaren over deze muzieksoort en gaan op onderzoek uit. Ze beluisteren onder meer de lp's van Los Lobos. Deze Amerikaanse tex-mex-rockgroep heeft in 1987 een hit gescoord met een remake van het nummer *La Bamba* van Ritchie Valens. Op hun eerste lp "*...and a time to dance.*" uit 1983 staat het nummer *Anselma*. Met dit liedje wint Los Lobos in datzelfde jaar een Grammy Award voor Best Mexican-American Performance. De door Cesar Suedan en Guadalupe Trigo geschre-

ven ranchera-song is begin jaren vijftig al op de plaat gezet door de Mexicaanse zanger-acteur Luis Perez Meza (*La Anselma*). De uitvoering van Los Lobos spreekt de bandleden van Rowwen Hèze aan. Ze besluiten het te coveren en Jack Poels voorziet het van een Limburgse tekst. In *Bestel mar* wordt de sfeer in het dorpscafé Boëms Jeu bezongen, de kroeg waar Jack Poels menig uurtje doorbrengt en die belangrijk voor hem is: ‘Al stort de ganse werlt inien, ‘t kan niks geave. Zolang ‘t beer en de café mar blieve stoan.’ Hij drinkt er vele biertjes: ‘Ach bestel mar, bestel mar, bestel mar, ge wet dat ik ‘t neet kan loate. Nog efkes en dan begin ik d’r wir duchtig langs te proate.’

*Café Boëms Jeu
in America*

In januari 1989 wordt het nummer opgenomen en op single uitgebracht bij Paluda Records uit Kronenberg. *Bestel mar* valt regelmatig te beluisteren bij de regionale omroep en een enkele keer op de landelijke radio. *Muziekrant Oor* besteedt aandacht aan het liedje. Het echte succes laat echter op zich wachten.

In het jaar 1989 doet een zesde bandlid zijn intrede. Het is trompettist Jack Haegens die regelmatig al een partijtje meeblijs. Het dialectrepertoire heeft inmiddels de overhand bij de optredens en ook muzikaal is er het nodige veranderd. De band brengt ongedwongen, gezellige polkarock, waarin een vooraanstaande plaats is weggelegd voor de accordeon. Het is een mix van tex-mex, folk, polka, rock, feestmuziek en ballades met een flinke scheut nostalgie. Schrijven in het dialect gaat Jack Poels een stuk makkelijker af dan in het Nederlands of Engels. Hij kan zijn gevoelens er beter in uiten. Er bestaat echter twijfel of de liedjes in de Limburgse taal tot succes kunnen leiden. Jack Poels houdt vertrouwen en stelt begin 1990 in het *Limburgs*